

Vakantieparadox

Ook deze zomer ben ik weer met vakantie geweest, net als zovelen. Je komt er dan toe om weer eens wat boeken te lezen, om schijnbaar doelloos langs kleine weggetjes te rijden, te zwemmen in de branding, 13e eeuwse kerkjes te bekijken en allerlei andere dingen te doen die je normaliter niet doet, simpelweg omdat er in Rotterdam en omgeving weinig tijd is om te lezen, de zee er te koud is, en 13e eeuwse kerkjes óf niet bestaan óf zijn omgevormd tot artsengroepspraktijk.

Eén van de boeken die ik heb gelezen is het schitterende *Nieuwe Natuur*, van Tracy Metz. In een volgende *Straatgras* zal ik er wat nader bij stilstaan, maar hier kan vast worden genoteerd dat het een fraai beeld geeft van de bizarre opvattingen die tegenwoordig in Nederland met het begrip 'Natuur' samenhangen. Een door mensenhand uitgezaaid ooboschtig gebiedje op een dichtgegooide vuilstort langs één van de grote rivieren, bevolkt met van zendertjes voorziene bevers afkomstig uit oostelijk Duitsland behoort binnen het huidige opvattingenkader zonder meer 'Natuur' te worden genoemd.

Bovendien dienen we deze 'Natuur' ook mooi te vinden. Het is politiek correct om met je rug naar de pijpen van de Maasvlaktecentrale gekeerd, turend naar de (ook van zendertjes voorziene) zeehonden op een kunstmatig aangelegde zandbank bewesten Oostvoorne te verzuchten: 'Wat is de natuur toch prachtig!'

Ook tijdens de vakantie hoort een dergelijke uitroep tot de standaardconversatie in de auto. Af en toe rijd je door een (in mijn geval Frans) landschap en dan zeg je tegen elkaar: 'Wat is het hier toch mooi!' Overigens overkomt me dat ook in Nederland wel, maar dan niet in de Randstad. In Twente bijvoorbeeld bekruipt het 'mooi'gevoel me wel, en in Zuid-Limburg ook.

Daar zitten dan ook de meeste bungalowparken en gezellige familiehotels, dus ik zal wel niet de enige zijn die dat voelt. Maar wanneer je vervolgens probeert te analyseren wat er nou precies zo mooi is, dan heeft dat betrekkelijk weinig met natuur te maken. Als 'mooi' ervaren we een landschap dat geheel door de mens is gevormd: de akkertjes en weiltes van de Ardèche en de Périgord (meestal Dordogne genoemd); de meidoornheggen in Normandië, de heidevelden met gesubsidieerde schaapskudden in Drenthe, de met riet begroeide verveningsgaten in Reeuwijk of Loosdrecht, de koeien met bassig klinkende bellen in de Auvergne of Zwisterland, kortom, een liefst licht glooiend tot heuvelachtig terrein met een afwisseling van landerijen, akkers, weiden, heggen en muurtjes, met hier en daar een uit natuursteen opgetrokken boerderij, een vervalten schuurtje, een Romaans kerkje in de verte, geriefhoutbosjes, drinkpoelen, vee met bellen, een kromlopend boertje met blauwe broek, grijs vest en zwarte pet. 'Wat een prachtige natuur!' roepen we dan tegen elkaar.

Natuur? Welke natuur? Natuur is ondoordringbare bossen zonder paden en wegwijzers, maar met adders en lynxen. Natuur is ontoegankelijke moerassen zonder aanlegsteigers en parasols, maar met miljarden muggen, bloedzuigers en af en toe een ringslang. Natuur is kortom voor de 20^e eeuwse mens een weinig vertoevenswaardige omgeving. Dan toch maar liever het cultuurlandschap dat door Natuur(sic!)monumenten zo ijverig wordt beschermd. Ik schrijf dit alles vanachter mijn bureau in het museum, met uitzicht op de enorme kruin van een wilg, in de verte populierenkruinen, net een midden-Frans oobos langs de Loire. Af en toe een koolmees en een grote bonte specht, en met wat geluk zit er ook een boomkruiper in de wilg. Midden in de stad. Wat is de natuur toch mooi.

C o l u m n

door

Jelle W.F. Reumer